

**Головне управління ДСНС України в
Одеській області**

РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо забезпечення безпечної та швидкої
евакуації, здійснення заходів евакуації на
об'єктах з масовим перебуванням людей, які
є навчальними (у тому числі дошкільними)
закладами, закладами охорони здоров'я із
стаціонаром, будинками для людей похилого
віку та інвалідів, санаторіями
і закладами відпочинку

Одеса 2017

Передмова

Згідно із статтею 3 Конституції України життя і здоров'я людини, честь і гідність, недоторканість і безпека є найвищими соціальними цінностями, за забезпечення яких держава відповідає перед нею. Безпека людини і навколишнього середовища, їх захищеність від впливу шкідливих техногенних, природних, екологічних і соціальних факторів є неодмінною умовою розвитку суспільства.

Захист людей у разі виникнення пожежі є найважливішим завданням усієї системи протипожежного захисту. Вирішення цього завдання, в першу чергу, потребує впровадження ефективних евакуаційних заходів на випадок виникнення пожежі.

Дані методичні рекомендації розроблені з метою забезпечення безпечної та швидкої евакуації, недопущення нещасних випадків в разі виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах з масовим перебуванням людей.

Зміст

1. Розділ I «Основні вимоги керівних документів при здійсненні заходів щодо евакуації».....5
2. Розділ II «Загальні рекомендації щодо розроблення планів евакуації»..... 11
3. Розділ III «Вимоги до розроблення загальнооб’єктових та індивідуальних планів евакуації»..... 12
4. Розділ IV «Умовні графічні позначення в планах евакуації».....14
5. Розділ V «Періодичність відпрацювання планів евакуації».....16
6. Розділ VI «Основні вимоги до утримання шляхів евакуації»..... 17
7. Розділ VII «Пам’ятка про дії персоналу в разі виявлення пожежі, ознак горіння».....19
8. Розділ VIII «Інструкція про дії працівників навчальних закладів при евакуації у разі виникнення пожежі».....21
9. Розділ IX «Інструкція про дії працівників закладів охорони здоров’я із стаціонаром, будинків для людей похилого віку та інвалідів при евакуації у разі виникнення пожежі».....25

Терміни та визначення

1. **Евакуація** - організоване виведення чи вивезення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення;
2. **Шлях евакуації** - це безпечний для руху людей шлях, який веде до евакуаційного виходу.
3. **Евакуаційний вихід** - це вихід з будинку (споруди) безпосередньо назовні або вихід із приміщення, який веде назовні, до коридору чи сходової клітки безпосередньо або через суміжне приміщення. Виходи відносяться до евакуаційних, якщо вони ведуть з приміщень: першого поверху назовні безпосередньо або через коридор, вестибюль (фойє), сходову клітку; будь-якого надземного поверху, крім першого, через коридор, хол, фойє до сходової клітки або сходів типу СЗ, безпосередньо до сходової клітки або сходів типу СЗ;цокольного, підвального, підземного поверхів — назовні безпосередньо, через сходову клітку або через коридор, який веде до сходової клітки, що має вихід назовні безпосередньо або ізольований від вище розташованих поверхів.

Розділ І

Основні вимоги керівних документів при здійсненні заходів щодо евакуації

Для забезпечення безпечної евакуації людей повинні передбачатися заходи, спрямовані на:

- створення умов для своєчасної та безперешкодної евакуації людей у разі виникнення пожежі;
- захист людей на шляхах евакуації від дії небезпечних факторів пожежі.

Відповідно до вимог Правил пожежної безпеки в Україні НАПБ А.01.001- 2014 на об'єктах з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення із одночасним перебуванням 50 і більше осіб (далі - об'єкти з масовим перебуванням людей), у будинках та спорудах (крім житлових будинків), котрі мають два поверхи і більше, у разі одночасного перебування на поверсі більше 25 осіб, а для одноповерхових - більше 50 осіб, мають бути розроблені і вивішені на видимих місцях плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі.

На об'єктах з масовим перебуванням людей, які є навчальними (у тому числі дошкільними) закладами, закладами охорони здоров'я із стаціонаром, будинками для людей похилого віку

та інвалідів, санаторіями і закладами відпочинку, розважальними, культурно-освітніми та видовищними закладами, критими спортивними будинками і спорудами, готелями, мотелями, кемпінгами, торговими підприємствами та іншими аналогічними за призначенням об'єктами з масовим перебуванням людей, на доповнення до схематичного плану евакуації повинна бути розроблена та затверджена керівником інструкція, що визначає дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей, за якою не рідше одного разу на півроку мають проводитися практичні тренування всіх задіяних працівників.

Для об'єктів, у яких передбачається перебування людей уночі, інструкції повинні передбачати також дії у нічний час.

У разі зміни планування або функціонального призначення будинків (приміщень, споруд), технології виробництва, штатного розкладу персоналу плани евакуації та інструкції повинні бути відкориговані.

Кількість та розміри евакуаційних виходів з будівель і приміщень, їхні конструктивні й планувальні рішення, умови освітленості, забезпечення незадимленості, протяжність шляхів евакуації, їх облицювання (оздоблення) повинні відповідати вимогам ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва», ДБН В.2.2-9-2009

«Громадські будинки та споруди», ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки», СНиП 2.09.02-85* «Производственные здания», ДБН В.2.3-15:2007 «Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів», ДБН В.2.2-28:2010 «Будинки адміністративного та побутового призначення», інших будівельних норм за видами будинків та споруд.

У разі розміщення технологічного, експозиційного та іншого обладнання у приміщеннях повинні бути забезпечені евакуаційні проходи до сходових кліток та інших шляхів евакуації відповідно до ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва», ДБН В.2.2-9-2009 «Громадські будинки та споруди», ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки», СНиП 2.09.02-85* «Производственные здания», ДБН В.2.3-15:2007 «Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів», ДБН В.2.2-28:2010 «Будинки адміністративного та побутового призначення», інших будівельних норм за видами будинків та споруд.

Розміщення крісел в актових і конференц-залах, залах зборів і нарад та в інших подібних приміщеннях повинно відповідати вимогам ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва», ДБН В.2.2-9-2009 «Громадські будинки та споруди», ДБН В.2.2-13-2003 «Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди»,

ДБН В.2.228:2010 «Будинки адміністративного та побутового призначення», ДБН В.2.2-16-2005 «Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади».

У приміщенні, яке має один евакуаційний вихід, дозволяється одночасно розміщувати (дозволяється перебування) не більше 50 осіб.

Двері на шляхах евакуації повинні відчинятися в напрямку виходу з будівель (приміщень), за винятком випадків, які обумовлені ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва», ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки».

За наявності людей у приміщенні двері евакуаційних виходів можуть замикатися лише на внутрішні запори, які відкриваються зсередини без ключа.

Килими, килимові доріжки й інше покриття підлоги у приміщеннях з одночасним перебуванням 50 та більше осіб, коридорах, на сходових клітках повинні кріпитися до підлоги і бути помірно небезпечними щодо токсичності продуктів горіння, мати помірну димоутворювальну здатність згідно з ГОСТ 12.1.044-89 «ССБТ. Пожаровзрывоопасность веществ и материалов. Номенклатура показателей и методы их определения» та відповідати групам поширення полум'я РП1, РП2 згідно з ДСТУ Б

В.2.7-70-98 «Будівельні матеріали. Метод випробування на розповсюдження полум'я».

Сходові марші і площадки повинні мати справні огорожі із поручнями, котрі не повинні зменшувати встановлену ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва», ДБН В.2.2-9-2009 «Громадські будинки та споруди», ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки», СНиП 2.09.02-85* «Производственные здания», ДБН В.2.3-15:2007 «Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів», ДБН В.2.2-28:2010 «Будинки адміністративного та побутового призначення» ширину сходових маршів і площадок.

На сходових клітках (за винятком незадимлюваних) дозволяється встановлювати прилади опалення, у тому числі на висоті 2,2 м та вище від поверхні проступів та сходових площадок, сміттєпроводи, поверхові сумісні електрощити, поштові скриньки та пожежні кран-комплекти за умови, що це обладнання не зменшує нормативної ширини проходу сходовими площадками та маршами.

Сходові клітки, внутрішні відкриті та зовнішні сходи, коридори, проходи та інші шляхи евакуації мають бути забезпечені евакуаційним освітленням відповідно до вимог ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва», ДБН В.2.5-23-2010 «Проектування електрообладнання

об'єктів цивільного призначення» та Правил улаштування електроустановок (далі - ПУЕ). Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в будинку людей.

Встановлені згідно з вимогами ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва», ДБН В.2.5-23-2010 «Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення» світлові покажчики «Вихід» необхідно постійно утримувати справними. У залах для глядачів, виставкових, актових залах та інших подібних приміщеннях вони мають бути увімкнуті на весь час перебування людей (проведення заходу).

Для об'єктів IV та V категорій складності згідно з ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 «Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва» слід визначати розрахунковий час евакуації людей у разі пожежі відповідно до ГОСТ 12.1.004-91 «Пожарная безопасность. Общие требования».

Розділ II

Загальні рекомендації щодо розроблення планів евакуації

Плани евакуації повинні складатися зважаючи на особливості поведінки людей при пожежі, об'ємно-планувальні вирішення будівлі (розміри і тип комунікаційних доріг і тому подібне) надійності доріг евакуації (наприклад, в будівлі серед декількох сходових кліток, деякі надійніші оскільки постійно експлуатуються, завжди відкриті, мають протидимний захист). Слід також враховувати потужності сформованих людських потоків, режим експлуатації будівлі, що склався, активні і пасивні системи пожежної безпеки. При складанні плану евакуації рекомендується спиратися на розрахунок динаміки небезпечних чинників пожежі і параметрів руху людей.

Розділ III

Вимоги до розроблення загальнооб'єктових та індивідуальних планів евакуації

1) Загальнооб'єктові плани евакуації

Графічна частина.

Викреслюються плани будівлі, які не повинні зашарашуватися другорядними деталями; складається схема евакуації людей: суцільними зеленими стрілками показують основні дороги

евакуації, що рекомендуються; пунктирними стрілками вказують запасні (другі) дороги евакуації. На планах евакуації має бути умовними знаками показано розміщення вогнегасників, пожежних кранів, телефонів, місць включення систем пожежної автоматики і ін.

Для поліпшення умов просторової орієнтації під час розроблення індивідуальних планів евакуації слід використовувати знак «Ви перебуваєте тут», вказавши на це в примітці до плану.

Допускається заштрихованими ділянками на шляхах евакуації вказувати зони, які заборонено зашарашувати. Штрихування виконують зеленим кольором.

Текстова частина.

Виконується у вигляді таблиці (№ п/п перелік і порядок дій, виконавець). Також може оформлятися у вигляді інструкцій або пам'яток

про дії при пожежі. У документі мають бути відзначені наступні моменти:

- 1) Оповіщення про пожежу;
- 2) Організація евакуації;
- 3) Перевірка - чи всі люди покинули приміщення;
- 4) Перевірка спрацьовування систем пожежної автоматики;

Дії в разі не спрацьовування систем автоматики:

- 5) Гасіння пожежі;
- 6) Евакуація майна.

Призначати виконавців слід виходячи з можливостей людей. При відпрацюванні плану евакуації слід проводити хронометраж. Необхідно передбачати дублювання. Під таблицею мають бути підписи осіб, що склали план евакуації і підпису співробітників, ознайомлених з ним.

2). Індивідуальний план евакуації

Різновидом загального плану евакуації є індивідуальний план евакуації, розробка якого потрібна для кожного кабінету, класної кімнати. Індивідуальний план евакуації містить графічну і текстову частини.

Графічна частина. Графічна частина складається так само, як для загального плану евакуації, але дороги евакуації наносять для конкретної кімнати, кабінету.

Текстова частина. Текстова частина індивідуального плану евакуації містить перелік дій відвідувачів на випадок пожежі і коротку пам'ятку про заходи пожежної безпеки.

Розділ IV

Умовні графічні позначення в планах евакуації

№ з/п	Найменування	Символ за ГОСТ 28130-89	Символ за ГОСТ 12.1.114-82	
1	Переносний вогнегасник			
2	Переносний водяний вогнегасник			
3	Переносний АВС-порошковий вогнегасник			
4	Переносний вуглекислотний вогнегасник			
5	Пересувний ВС-вогнегасник			

6	Телефон		
7	Ручний пожежний сповіщувач		
8	Кран пожежний		
9	Головний евакуаційний шлях		
10	Запасний евакуаційний шлях		
11	Основний вихід		
12	Запасний вихід		
13	Знак просторової орієнтації “Ви перебуваєте тут”		

Примітка. Умовні графічні позначення:

- кран пожежний

- ручний пожежний сповіщувач

- переносний вогнегасник

- телефон

- знак просторової орієнтації

“Ви перебуваєте тут”

Розділ V

Періодичність відпрацювання планів евакуації

Згідно з правилами пожежної безпеки в Україні на об'єктах з масовим перебуванням людей (50 і більш за чоловік) практичні тренування по відпрацюванню планів евакуації повинні проводитись не рідше за один раз в півріччя.

Згідно з правилами пожежної безпеки в Україні, практичне відпрацювання інструкцій і планів евакуації повинні проводитись:

- в будівлях і спорудах (окрім житлових будинків) – не рідше за один раз в півріччя;
- на об'єктах з масовим перебуванням людей (50 чоловік і більш) – не рідше за один раз в квартал;
- в школах і дитячих дошкільних установах – не рідше за один раз в місяць.

Проведення навчань про відпрацювання планів та інструкцій фіксується в журналі відпрацювання плану евакуації. У журнал

заносяться: дата проведення навчань, ввідна інформація (наприклад, спрацьовування систем пожежної автоматики або виявлення пожежі (ознак пожежі співробітником), загальний час евакуації, хронометраж окремих епізодів евакуації, а також виявлені недоліки і позитивні приклади дій людей при пожежі. На підставі висновків з проведення евакуації, приймаються заходи по підвищенню рівня пожежної безпеки будівлі.

Розділ VI

Основні вимоги до утримання шляхів евакуації

Забороняється:

- улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, двері розсувні, підйомні, такі, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей;
- захищувати шляхи евакуації меблями, обладнанням, різними матеріалами;
- забивати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері будівель;
- розташовувати у тамбурах виходів, за винятком квартир та індивідуальних житлових будинків, гардероби, вішалки для одягу, сушарні, пристосовувати їх для торгівлі, а також

- зберігання, у тому числі тимчасового, будь-якого інвентарю та матеріалу;
- захищати меблями, устаткуванням та іншими предметами двері, люки на балконах і лоджіях, переходи в суміжні секції та виходи на зовнішні евакуаційні драбини, евакуаційні площадки квартир житлових будинків;
 - знімати встановлені на балконах (лоджіях) драбини;
 - улаштовувати у сходових клітках приміщення будь-якого призначення (кіоски), обладнання;
 - улаштовувати у загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали;
 - розташовувати в ліфтових холах приміщення різного призначення;
 - робити засклення або закладання жалюзі і отворів повітряних зон у незадимлюваних сходових клітках;
 - знімати двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових кліток;
 - замінювати скло, що не дає скалок при руйнуванні, на звичайне у дверях;
 - знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів, а

- також фіксувати самозакривні двері у відчиненому положенні;
- зменшувати нормативну площу фрамуг у зовнішніх стінах сходових кліток або закладати їх;
 - розвішувати у сходових клітках на стінах дзеркала, стенди, панно, інші горючі матеріали.

Розділ VII

ПАМ'ЯТКА

про дії персоналу в разі виявлення пожежі, ознак горіння

1. У разі виявлення пожежі (ознак горіння) кожний працівник зобов'язаний:
2. негайно повідомити про це пожежно-рятувальну службу (номер телефону для виклику **-101**). При цьому необхідно назвати точну адресу, кількість поверхів, місце виникнення пожежі, наявність людей, а також своє прізвище;
3. вжити (по можливості) заходів щодо евакуації людей, гасіння пожежі з використанням наявних вогнегасників та інших засобів пожежогасіння;
4. повідомити про виникнення пожежі керівника об'єкту;
5. перевірити та впевнитись, що пожежно-рятувальну службу викликано (продублювати повідомлення про пожежу);

6. очолити керівництво гасінням пожежі до прибуття підрозділів пожежно-рятувальної служби;
7. у разі загрози життю людей негайно організувати їхню евакуацію, використовуючи для цього всі наявні засоби та сили;
8. вивести з приміщень за межу небезпечної зони всіх працівників, які не зайняті в ліквідації пожежі;
9. направити для зустрічі підрозділів пожежно-рятувальної служби особу, яка добре знає розташування під'їзних шляхів і джерел протипожежного водопостачання;
10. перевірити включення та роботу автоматичної системи пожежогасіння (за її наявності);
11. за потреби - викликати медичну та інші служби;
12. припинити всі роботи, які не пов'язані з ліквідацією пожежі;
13. за потреби - організувати відключення електроенергії, зупинення апаратів, пристроїв, зупинення систем вентиляції та здійснення інших заходів, спрямованих на запобігання поширенню пожежі;
14. забезпечити захист людей, які беруть участь у гасінні пожежі, від можливих обвалів будівельних конструкцій, уражень електричним струмом, отруєння, опіків; при

потребі – організувати евакуацію матеріальних цінностей;

15. при прибутті на місце пожежі підрозділів пожежно-рятувальної служби керівник (або інша особа, яка його заміщує), який керував гасінням пожежі, повинен доповісти їх старшому начальнику відомості про людей, які потребують допомоги, евакуації, їх кількість, місце перебування, а також про осередок пожежі та заходи, що вжиті для її ліквідації.

Розділ VIII

Інструкція про дії працівників навчальних закладів при евакуації у разі виникнення пожежі

1. Дії працівників у разі виявлення пожежі

Кожен працівник навчального закладу, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів тощо), зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном **101** до пожежної охорони (при цьому слід чітко назвати адресу навчального закладу, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, наявність людей у будівлі, а також свою посаду та прізвище);
- за потреби викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо);

- сповістити про пожежу керівника навчального закладу або працівника, що його заміщує;
- розпочати (якщо є можливість) ліквідацію осередку загоряння за допомогою первинних засобів пожежогасіння до прибуття пожежних підрозділів;
- розпочати евакуацію учнів з будівлі до безпечного місця згідно із затвердженим керівником навчального закладу планом евакуації і залучити до евакуації інших осіб;
- організувати зустріч пожежних підрозділів.

1.1. **Керівник** навчального закладу (призначена наказом відповідальна особа), який прибув на місце пожежі, зобов'язаний:

- перевірити, чи повідомлено підрозділи пожежної охорони про виникнення пожежі (продублювати повідомлення);
- інформувати обласне, міське, районне управління освіти про виникнення пожежі;
- здійснювати керівництво евакуацією людей та гасінням пожежі до прибуття пожежних підрозділів; евакуацію людей слід починати з приміщення, у якому виникла пожежа, і суміжних з ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння;
- у разі загрози для життя людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього всі наявні сили і засоби;

- за потреби викликати до місця пожежі медичну та інші служби;
- організувати виведення з небезпечної зони всіх учнів, а також працівників, які не задіяні в евакуації людей та ліквідації пожежі;
- організувати відключення мереж електро- і газопостачання, зупинку систем вентиляції та кондиціонування повітря і здійснення інших заходів, які сприяють запобіганню поширенню пожежі;
- виставити пости безпеки на входах у будівлю, де виникла пожежа, щоб унеможливити повернення учнів і працівників до цієї будівлі;
- організувати перевірку наявності всіх учасників навчально-виховного процесу, евакуйованих з будівлі, за списками і журналами обліку навчальних занять;
- виділити для зустрічі пожежних підрозділів особу, яка добре знає розміщення під'їзних шляхів та вододжерел (пожежних гідрантів, водойм тощо);
- припинити всі роботи, не пов'язані із заходами щодо ліквідації пожежі;
- забезпечити безпеку людей, які беруть участь в евакуації та гасінні пожежі, від можливих обвалів конструкцій, дії токсичних продуктів горіння і підвищеної температури, ураження електрострумом тощо;

- організувати евакуацію матеріальних цінностей із небезпечної зони, визначити місця їх складування і забезпечити, за потреби, їх охорону;
- інформувати керівника пожежного підрозділу про наявність людей у будівлі.

1.2. Працівник охорони, який знаходиться

момент виникнення пожежі на посту, зобов'язаний:

- відчинити основний та запасні виходи з будівлі;

- надавати консультативну допомогу керівникові гасіння пожежі щодо місцезнаходження того чи того обладнання, кнопок вмикання насосів-підвищувачів, запасних виходів, виходів на горище тощо.

2. Дії учителя після отримання сигналу про евакуацію

2.1. Після отримання сигналу про евакуацію
учитель

зобов'язаний:

- припинити заняття;
- знеструмити електричні прилади та обладнання, вимкнути світло і зачинити вікна у приміщенні, де проводилося заняття;
- у разі значного задимлення видати учням наявні у кабінеті засоби індивідуального захисту — марлеві пов'язки;
- зберігати спокій, не спричинювати виникнення

паніки;

- у найкоротший час вивести учнів найбезпечнішими евакуаційними шляхами і виходами з будівлі відповідно до плану евакуації, ретельно перевіривши кабінет, щоб унеможливити перебування учнів у небезпечній зоні.

2.2. Після виходу з будівлі вчитель повинен привести учнів на збірний пункт і перевірити їх наявність за списком згідно журналу. Про відсутність кого-небудь із учнів вчитель має повідомити керівника навчального закладу (призначену керівником відповідальну особу).

2.3. Вчителю не можна залишати учнів без нагляду

з

моменту виявлення пожежі та до її ліквідації.

Розділ ІХ

Інструкція про дії працівників закладів охорони здоров'я із стаціонаром, будинків для людей похилого віку та інвалідів при евакуації у разі виникнення пожежі

У разі виникнення надзвичайної ситуації або пожежі на об'єктах черговий персонал:

- негайно повідомити про це за телефоном **101** підрозділ ДСНС, вказавши при цьому місцезнаходження об'єктів, місце виникнення

надзвичайної ситуації або пожежі та кількість людей, які перебувають на об'єктах;

- організовує евакуацію осіб (пацієнтів), що знаходяться на об'єктах, у першу чергу осіб з ураженнями опорно-рухового апарату, інвалідів з вадами зору та осіб із психічними захворюваннями і розумовою відсталістю із забезпеченням їх у разі потреби супроводом;
- визначає можливість відключення електроенергії на об'єктах і вживає заходів щодо її відключення за наявності такої можливості;
- за можливості розпочинає гасіння пожежі первинними засобами пожежогасіння та підручними засобами;
- вживає заходів щодо інформування осіб (пацієнтів) про виникнення надзвичайної ситуації або пожежі та попередження паніки на об'єктах (інформація подається спокійним тоном і в доступному форматі спілкування);
 - організовує зустріч підрозділів ДСНС України та забезпечує їх безперешкодний доступ на території об'єктів.

З прибуттям підрозділу ДСНС України на об'єкти при виникненні надзвичайної ситуації або пожежі черговий персонал:

а) надає старшому начальнику, який прибув на чолі підрозділу ДСНС, інформацію про:

- місце вибуху, пожежі, завалу, обрушення конструкцій тощо;
 - вжиті заходи з евакуації осіб (пацієнтів), які знаходяться на об'єктах, та - відключення електроенергії;
 - наявність приміщень, де відключення електроенергії неможливе (операційні, реанімаційні, дитячі інкубатори тощо);
 - місця розміщення осіб (пацієнтів), які потребують евакуації, їх кількість і транспортабельність;
 - місця розташування (складування) небезпечних матеріалів (хімічних реактивів, балонів з газами, горючих рентгенівських плівок, медпрепаратів на основі легкозаймистих і горючих рідин тощо);
 - наявність обладнання з радіоактивними елементами;
 - місцезнаходження бактеріологічних препаратів;
- б) бере участь в евакуації людей та майна, а у разі необхідності надає першу медичну (лікарську) допомогу постраждалим від надзвичайної ситуації або пожежі;
- в) забезпечує перевірку та санітарну обробку особового складу підрозділу ДСНС України, який виконував роботи у приміщеннях з бактеріологічними препаратами або в інфекційних відділеннях.

9. Після проведення заходів з евакуації осіб (пацієнтів), які знаходяться на цілодобовому перебуванні на об'єктах, черговий персонал проводить обов'язкову перевірку наявності таких осіб (пацієнтів), про результати якої невідкладно повідомляє підрозділ ДСНС України.

**Начальник Головного управління
генерал-майор служби цивільного захисту**

В.В. Федорчак